

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
căm. 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Proiectul de lege pentru întregirea venitelor preoțesci.

Țilele trecute a subșternut dietei țării domnul ministru regiu ungar de culte și instrucțiune publică un proiect de lege pentru întregirea dotațiunii preoților la 800 fl. și respective la 400 fl. Dispusățiunile acestui proiect nu se estind asupra preoțimii romano-catolice și greco-catolice, ci numai asupra preoțimii celorlalte confessiuni recepte din țără, și în liniamente generale sânt următoarele:

„Venitul posturilor preoțesci sistemisate până la 1 Ianuarie 1898 se întregesce în sarcina cassei statului până la 800 fl. respective 400 fl. anual. Venitul nouălor posturi de preoți se întregesce până la sumele arătate numai atunci, dacă ministrul pre basa raportului respectivei confessiuni ține de motivată sistemisarea postului preoțesc nou. La întregirea venitului preoțesc până la 800 fl. pot reflecta, — adresându-se pre calea superiorității competente, numai acei preoți, cari pot documenta, că după ce au absolvat 8 clase la o școlă mediă din patrie au absolvat cursul de teologie cel puțin de 3 ani și au obținut dela confessiunea, căreia aparțin, calificatiunea preoțescă prescrisă. Venitul unui preot carele nu pôte documenta această calificatiune se întregesce numai până la 400 florini. Nu pôte reflecta la întregirea venitului preotul, carele prin sentință a forului penal a fost judecat și la perderea oficiului, pre timpul, cât ține acesta, precum nici acela, carele a fost osândit prin sentință judecătorească, seau disciplinară, pentru vre-un delict grav de imoralitate, seau pentru atitudine dușmănosă față de stat, timp de 3 ani dela intrarea în valoare a sentinții, er fiind osândit de nou pentru vre-un astfelu de delict per-

de pentru totdeauna dreptul la întregirea venitului până la sumele arătate.“

„Dacă un preot, în contra căruia s'a ridicat la forul său, seau la ministrul de culte și instrucțiune publică acasă pentru delict de imoralitate și atitudine dușmănosă statului, cere, seau se împărtășesce de întregirea emolumentelor, atunci ministrul este obligat a provoca forul confessionei competent să introducă cercetare disciplinară. Dacă forul confessional nu introduce cercetarea disciplinară, atunci ministrul decide însuși după trecerea de trei luni asupra întregirii, seau a detragerii sumei întregite.“

„La stabilirea întregirii venitelor cu prilegin fassionării sânt a-se considera venitele sistemisate din parochiă, și anume: venitul din sesiune, venitele del: credincioși în bani, produse, lucrul de mână, seau cu jugul, venitele din tacsele stolare afară de venitele dela cununii, venitele dela comuna politică, din fondul diecesan, seau din ori-ce alt fond public, și plusul din venitul averii bisericesci locale, întru cât după regulile existente se pôte întrebuinta pentru dotarea preotului.“

Din aceste venite se pot subtrage cu prilejul fassionării următoarele erogațiuni, și anume: „impositele de stat, judecătorești, comunale etc. prescrise în sarcina venitelor folosite de paroch și basate în vre o lege, mai departe spelele pentru regularea apelor, precum și competențelor ordinare anuale, ce sunt a-se solvi în favorul vre unui fond regnicolar, eparchial, al unui institut tutorial, de pensiune etc. mai departe solvirile impuse în sarcina venitului parochial sub titlul unui anumit deobligământ, precum provederea capelanului, amortisarea vre unui împrumut,

luat pre averea mobilă, paușalul pentru ținerea de cai și speșele de cărăușă“.

„Modalitățile fassionării și documentării venitorilor și erogatiunilor le statorcesc ministrul de culte cu ascultarea autorităților confessionale. Despre esacritatea datelor comunicate din partea confessiunilor, ministrului îi stă în drept a-se convinge și pre calea organelor administrative, și dacă la suprarevisiune, seau mai târziu s'ar descoperi, că parochul a refăcut cu scirea ore-care venit, seau cu scirea a fassionat fals vre o erogatiune neesistentă, un asemenea paroch își-perde îndreptățirea la întregirea venitului“.

„Sumele incuviințate din partea statului pentru întregirea venitului preoțesc se asemnăză pre lângă consemnarea singuraticilor posturi de parochi, și a parochilor. Ministrul de culte stabilește împreună cu singuraticile autorități confessionale competente a-cele condițiuni, pre lângă cari pune suma asemnată la dispusățiunea autorității confessionale pentru ulterioară procedere. Dacă înțelegerea nu s'a făcut, seau dacă s'a făcut, dar confessiunea o calcă, atunci înțelegerea este a-se privi ca incetată, și sumele asemnate se plătesc de aci înainte preoților separat și nemijlocit.“

Șchițând până aici pre scurt cuprinsul acestui proiect de lege, adaugem, că domnul ministru în motivarea, pre lângă care a substernut corpurilor legiuitoare acest proiect de lege, constată că „între împrejurările patriei noastre separarea bisericii și a statului este o nisuință neesecutabilă în pracsă, carea contrađice deadreptul desvoltării noastre de drept istoric, și în rezultatele sale ar ataca interesele noastre în mod sêmșit. Statul nu consideră confessiunile de societăți private, și nisuințele confessiunilor în privința desvoltării existenței statului au însemnătate și valoare mare. Din acest fapt istoric urmăză de sine, că statul procede în interesul său binepriceput, promovăză realisarea mai ușoră a scopurilor sale, când se silesce a promova cu toate mijlόμεle posibile activitatea rodnică a societăților religioare concresecute istoricesce cu societatea statului.“ „Noi, țiece domnul ministru mai departe, „vrem să susținem poziția de drept public a bisericilor istorice, nu voim, să curmăm desvoltarea istorică a acelora, ci din contră vrem, ca să-se desvólte mai departe și încă în astfelu de direcțiune, că având în vedere principiul separării sferelor de activitate obiectivă, statul cu bisericile istorice, cu confessiunile legalminte recepte împreună, și ajutându-se împrumutat să lucreze cât

mai cu succes pentru înaintarea culturii materiale și spirituale a cetățenilor.“

Înregistrând și aceste constatări făcute de dlu ministru în motivarea proiectului din cestiuine, vom încerca în cele ce urmăză a-ne ocupa de dispusățiunile acestui proiect cu obiectivitatea, ce el o merită, și având în vedere interesele bine pricepute atât ale statului, cât și ale bisericii.

Este vorba în acest proiect de lege, ca vistieria statului să vină în ajutoriu confessiunilor la ameliorarea dotațiunii preoțimii. Statul adecă constată de o datorință a sa, ca să vină în ajutoriu confessiunilor la dotațiunea preoțimii din motivul, că are multe și mari interese, ca confessiunile să-și pótă împlini chiământarea ce li-se impune prin scopul, ce-l urmăresce biserica de a promova religiositatea și moralitatea poporului mai cu sémă astăđi, când se lățesce în măsură inspăimentătóriă în patrie socialismul și alte curente greșite, cari voiesc, să distrugă, și răsține societatea de astăđi. Și fiind vorba în acest proiect de a-se ajuta și biserica noastră din partea statului la dotațiunea preoțimii, față de dispusățiunile lui constatăm următoarele :

Este adecă lucru în genere cunoscut, că atunci, când cineva vrea să ajute pre altul, și cel ce are să fiă ajutat își-are cuvântul său, să-se gândescă, și să se întrebe, dacă pôte primi între condițiunile, cari i-se impun acel ajutoriu, seau nu? Acéstă îndatorire negreșit se impune și bisericii noastre față de acest proiect de lege cu atât mai vêrtos, că în cazul de față este vorba de stat și de biserică, și de raportul dintre aceste două instituțiuni, cari, precum constată însuși dl ministru în motivarea acestui proiect, sunt chiămate, ca „ajutându-se împrumutat să lucreze cât mai cu succes pentru înaintarea culturii materiale și spirituale a cetățenilor.“

Și recunoscut fiind principiul, că lucrând biserica cu succes prin mijlόμεle sale spirituale: doctrina, cultul și disciplina, la promovarea religiosității și moralității poporului, promovăză și înlesnesce lucrările și scopul statului, este natural, că biserica nu se pôte abate întru nimic nici dela doctrina, nici dela organizațiunea sa, deorece biserica este instituțiune de drept divin, și atât doctrina, cât și organizațiunea ei sunt clădite pre principii divine și ca atari neschimbăcióse. De acéstă ideeă fundamentală a fost condusă biserica noastră totdeauna, și deși s'a găsit în trecut în cele mai grele condițiuni, totuși a sciut să-și facă datorința între toate împrejurările, crescând și întărind poporul în religiositate și mora-

litate, și promovând și înlesnind prin acésta în același timp și scopurile statului. In punctul acesta credem, că nu greșim, dacă pentru orientare amintim aici, că ori de câte ori patria noastră a avut trebuință de apărare în casuri de pericol și de grele încercări, brațele române înrolate întru apărarea patriei noastre pre câmpul de onóre și-au dat totdeauna cu deplină conștiință tributul, — ținând cu deplină sfințenie la jurământul depus față de pré-inaltul Tron și față de patriă, — pentru că biserica noastră, ori cât de grele au fost împrejurările, în cari a trăit, ținând la principiile ei vecinice divine și-a făcut totdeauna datorința. Și-o face acésta și astăzi, ér ca dovadă viiă despre activitatea ei ne servește între altele și faptul, că socialismul, carele face astăzi atâtea greutăți patriei noastre, la noi, la români, n'a potut să străbată.

Premițând acestea constatăm, că proiectul de lege din cestiune vatămă greu autonomia bisericii noastre, și prin dispozițiunile sale dă loc la ingerință în drepturile bisericii. Acésta ingerință se vede din întreg cuprinsul lui, dar cu deosebire se arată în următoarele trei puncte, de cari voim să ne ocupăm de astă dată, și anume:

Prin acest proiect de lege statul își-reservază sieși dreptul de a decide asupra întregirii dotațiunii preoțesci, și a staveri însuși suma, cu cât să se întregescă dotațiunea unuia, seau altui preot, și prin urmare se ingerază în o cestiune, carea după natura ei este o cestiune curat internă bisericească, și aparține superiorității bisericesci, carea singură este și în drept și în stare a judeca în cunoștință de cauză atât asupra cualificațiunii, asupra serviciilor și meritelor fie-cărui preot, cât și asupra dotațiunii și întregirii dotațiunii preoțimei submanuate. Și astfel este natural, că după autonomia bisericii noastre garantată prin legile țerii, urmază de sine, că ajutorul, cu carele intenționează statul să concurgă la întregirea dotațiunii preoțimii pôte servi intereselor bisericii și intereselor statului, numai dându-i-se modalitatea cerută de autonomia bisericească, și adecă punându-se acel ajutoriu pentru distribuire la dispozițiunea superiorității bisericesci, carea apoi va distribui acel ajutoriu ca întregire la dotațiunea preoțimii după trebuință și după serviciile prestate.

După legile fundamentale ale bisericii, recunoscuteși de stat, dreptul de a judeca în afacerile disciplinare ale preoțimii este un drept, carele aparține în mod eschisiv numai la competența autorităților bi-

sericești, cari negreșit în aceste afaceri au, și trebuie să aibă independența, ce după toate legile compete ori cărui judecătoriu. Prin dispozițiunile cuprinse în acest proiect de lege însă guvernul își-susține drept de ingerință și decideré și în afacerile disciplinare ale preoțimii, și prin acésta dreptul de jurisdicțiune, ce-l are biserica asupra preoțimei, devine ilusoriu, — și autoritatea forurilor bisericești se desconsideră în un mod, prin carele se subsapă, și reduce la neputință autoritatea și vađa bisericii.

Tot asemenea ingerință în drepturile inerente a-le bisericii conține proiectul din cestiune și cu privire la formarea de parochii noué, susținându-se adecă ministrului la întregirea dotațiunii preoțimei dreptul de a decide, dacă ține de motivată sistemisarea postului preoțesc.

Intre ast-feliu de împrejurări este natural, că prin acest proiect de lege se cer bisericii noastre jertfe mari, și anume abatere dela principiile fundamentale a-le acestei instituțiuni divine.

Sperăm însă, că biserica și de astădată și în fața acestui proiect de lege va afla calea și mijlocele, prin cari pre deoparte să și susțină autonomia în totă întregitatea ei, ér pe de alta să nu fie împiedecată în desvoltarea ei ulterioară.

Vom reveni.

Liturgia celor înainte sântite.

Biserica ortodocsă afară de liturgia marelui Vasilie și a lui Ioan Chrisostom mai are o liturgie, numită a celor înainte sântite. Acésta liturgie se sêrbéază în toate zilele postului sântelor Pasci, afară de Sâmbete, când se serbează liturgia lui Ioan gură de aur și de Dumineci, când se sêvrșește liturgia marelui Vasilie, apoi afară de sârbătorea Buneivestiri, dacă e în post, afară de Joia și Sâmbăta din săptămâna patimilor, când se ține liturgia lui Vasilie și de Vinerea patimilor, când nu se sêvrșește nici o liturgie.

Liturgia celor înainte sântite își are originea în dorința creștinilor vechi, de a se împărtăși cât se pôte de des cu sânta euharistie. Sârbarea sântei liturgii se privea însă ca o sârbătore de bucurie, ear fiind zilele postului celui mare zile de tristeță și de pocăință nu se putea sêrba în aceste zile sânta liturgie, afară de Sâmbete și Dumineci, în cari zile postul nu se ține cu atâta rigóre aducându-ne Sâmbăta aminte de actul îmbucurător al creerii lumii ér Du-

mineca de învierea Domnului. Creștinii se puteau împărtași cu s. euharistie așadar numai în aceste două zile, pentru-că numai în aceste se aducea jertfa cea fără de sânge a Testamentului nou.

Însă mulți creștini doriau a se împărtași și în alte zile de peste săptămână a postului și spre a se satisface acestei dorințe a lor, s'a instituit liturgia celor înainte sântite. Preoții luau adecă Dumineca la liturgie mai multă pâne și mai mult vin, le consacrau toate, dar o parte din ele o țineau pentru zilele următoare, și din pânea și vinul astfel consacrat și transformat în corpul și sângele lui Christos împărtașau, în acele zile după premergerea unor rugăciuni și acte, pe cei ce doriau.

Din aceste rugăciuni și acte scurte s'a dezvoltat apoi cu timpul ritul liturgiei numite astăzi a celor (adecă a darurilor) înainte sântite. Ea se numește astfel, pentru-că darurile euharistice, cu cari se împărtașesc credincioșii la acosta liturgie sunt de mai înainte, sunt la liturgia de Duminecă sântite.

De autor al acestei liturgii se ține s. Grigorie cel mare, numit și Dialogul, episcopul Romei (590—604), pe când era apocrisiar în Constantinopol (578—582). Cu toate însă, că el se ține în decomon de autorul acestei liturgii, unii scriitori bisericesci vechi îi ascriu origine apostolică sau cel puțin post-apostolică. Aceste două divergențe de păreri se aplanează astfel, că esența liturgiei celor înainte sântite datază încă din timpul imediat postapostolic, mai târziu însă s'a dezvoltat în forma în carea a aflat-o s. Grigorie cel mare în Constantinopol, ér el apoi pëtruns de cuprinsul și însămăntatea ei sublimă a pus-o în sistem și a fixat-o în scris.

Ast-feliu ne mai lăsându-se mână liberă bisericilor de a o mai schimba, ci fixată fiind, s'a lătit ea în acosta formă din biserica Constantinopolului și în celelalte biserici ale orientului, ca liturgie specială pentru postul cel mare, ceea ce s'a hotărît și prin can. 52 al sinodului trulan (692).

În cele următoare vom da pe scurt ritul liturgiei celor înainte sântite, cu deosebire părțile, în cari se abate dela liturgia sântului Ioan Chrisostom.

La proscomidia liturgiei Duminecii sau sêrbătorii precedente, după ce a scos preotul agnețul pentru liturgia sêrbătorii, scóte el încă atâtea agnețe, câte liturgii a celor înainte sântite voesce să serbeze până la o altă liturgie a lui Ioan Chrisostom s'au a lui Vasilie cel mare. La scóterea fiește-cărui agneț dice el cuvintele: „Întru amintirea Domnului etc.“ „Ca o oale spre junghiere s'a adus etc“ și celelalte, tórnă

apoi vin și apă în potir. La actul prefacerii pâinii și vinului, deși sunt mai multe pâni, totuși dice preotul numai în singular: „Fă adecă pânea acosta etc.“ pentru-că numai unul este Christos. La sfârșimare, sfarâmă el numai agnețul menit pentru liturgia zilei, ér pe celelalte le udă cu sântul sânge și le pune în chivotul de pe sânta masă, unde rămân ele până la sêrbarea liturgiei celor înainte sântite. Ér sêrbând preotul liturgia celor înainte sântite, înainte de începerea ei, merge la icónele iconostasului, se închină lor rostind rugăciunile prescise pentru liturgia lui Ioan Chrisostom. Imbrăcându-se însă în ornate nu rostesc nici o rugăciune, ci numai sârutându-le le imbracă.

Liturgia celor înainte sântite e împreună cu vecernia și ar trebui așadară a se săvîrși după ameață-zi. Ea se începe cu introducerea: „Binecuvântată este împărăția Tatălui etc.“ la care poporul răspunde: „Amin“ ér cetetel cetesce psalmul 103.: „Binecuvintază suflete a meu pe Domnul“ numit psalmul de sêra, pentru-că se cetesce la rugăciunea de sêra (vecernie). Acest psalm de mulțămire ne amintesc binefacerile lui D-șeu, făcătorul și susțitorul a toate. După acest psalm dice preotul ectenia: „Cu pace Domnului să ne rugăm etc.“ ér la finea ecteniei cetesce cetetel catisma 18-a în trei stări împărțită, încheind fie-care stare cu „Mărire și Acum“ și întreit „Allilulia.“ Catismele își au originea lor în împărțirea psaltirei pentru serviciul dumnezeesc. Toți psalmii se împărțesc în biserica ortodoxă în 20 de tăieturi, numite catisme, dela cathizo a ședé, pentru-că în decursul cetirii lor e permis a ședea. Și fiește care catismă se împărțesc în alte trei tăieturi mai mici, numite stări. Catisma 18-a, carea se cetesce la liturgia darurilor înainte sântite, conține psalmii 119—133. La noi nu se citesc stările întregi, ci numai începutul fie-căreia. Cetirea acestor stări se intrerupe prin o ectenie mică ér în decursul cetirii lor preotul dice 3 rugăciuni, numite a antifónelor.

Pe la finea cetirii stării a doua merge preotul la proscomidie și aduce de acolo discul, steaua și acopereméntul, desface apoi antiminsul și scoțând pânea din chivot, o pune pe disc și o așadă pe antimins, punând de asupra discului steaua și acopereméntul.

La cetirea stării a treia din catismă, ridică preotul discul cu s. pâne la frunte și-o duce la proscomidie, ér poporul în decursul acestei duceri inge-

nunchie. Törnă apoi vin și apă în potir și tămâiază sântele.

La noi e obiceiul, că pânea se duce la proscomidie nu când se citește starea a treia din catismă, ci când se cântă: „Dómne strigat-am“ cântându-se partea, până când duce preotul pânea, încet.

După cetirea catismei și după ducerea pâinii s. la proscomidie poporul cântă începutul psalmului 140: „Dómne strigat-am“ și celelalte cu stihirile, se tămâiază biserica și apoi se face intrarea cea mică cu tămâierul, ér dacă se citește evangelia, precum la aflarea capu'ui s. Ioan Botezătorul, la 40 de martiri și în săptămâna patimilor, se face intrarea cu evangelia.

După: „Lumină lină“ și prochimen se citește parimia din cartea facerii. Se citește și se cântă de trei oriprochimenul al doilea, după care luând preotul o lumânare aprinsă și tămâierul, întorcându-se cu fața spre răsărit și făcând cu ele cruce dice: „Înțelepciune! Drepti!“; apoi întorcându-se spre apus cătră popor dice: „Lumina lui Christos luminează tuturor“. Credincioșii la aceste cuvinte se închină, éră lectorul cetesce parimia a doua, luată din cartea proverbelor lui Solomon.

Cuvântul parimie însemnează proverb, istorisire și se înțelege sub această numire anumite tăieturi luate din s. scriptură a T. V. cari se cetesc la servițiul ddeesc și cari indică prin cuprinsul lor însemnătatea sărbătorii.

Cetirea acestor parimii și arătarea luminii are următorul înțeles. Cartea facerii descrie căderea lui Adam, rătăcirea ómenilor și pedepsele ce le-au suferit pentru această cădere și rătăcire; éră cartea proverbelor indică venirea lui Christos pe pământ. Pentru aceea se cetesce atâtai cartea facerii, arătându-le ómenilor starea în carea se aflau ei până la venirea lui Christos, lumina lumii, care luminează pe tot omul, ce vine în lume și se citește cartea proverbelor, carea în multe consună cu învățăturile lui Christos.

După cetirea parimiei din proverbe ingenunchiând poporul, cântă preotul: „Să se îndrepteze rugăciunea mea etc.“ apoi dice trei versuri din psalm 140: „Dómne strigat-am“ și la fiecare vers poporul cântă: „Să se îndrepteze rugăciunea mea“ astfel însă, că partea poporului care cântă, stă în decursul cântării în picioare, ingenunchiind numai cealaltă parte din popor, care nu cântă. Acest obicei e luat din biserica veche, când poporul dimpreună cu

cântăreții formau două laturi de coruri și când cânta o lature, acesta nu își pleca genunchii, ca să nu fie incomodați în decursul cântării.

Cu cântarea acesta s'a încheiat partea primă, luată din vecernie, a liturgiei celor înainte sântite. Urmază partea a doua, care în partea cea mai mare e asemenea liturgiei lui Ioan și a lui Vasilie, începându-se această parte cu ectenia: „Să dicem toți din tot sufletul nostru, să dicem.“

(Va urma.)

Academia Română

Sesiunea Generală din anul 1898

Programa lucrărilor:

2. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1897—8.
2. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1897—8.
3. Raportul Comisiunii pentru împărțirea cărților didactice din fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu în 1898.
4. Alegerea Comisiunii pentru distribuirea cărților didactice din fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu în 1898.
5. Raportul Comisiunii permanente a bibliotecii pentru 1897.
6. Raportul Comisiunii Fundațiunii Adamachi pentru 1897—8.
7. Raportul Comisiunii Fundațiunii Ioan Ottetelesanu pentru 1897—8.
8. Raportul Comisiunii pentru organizarea Fundațiunii Ioan Agarici.
9. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1897—8.
10. Raportul Comisiunii pentru regularea donațiuni
1. Lecomte du Noüy.
11. Regularea fondului Gheorge Chițu.
12. Raportul Comisiunii Dicționarului limbei române.
13. Decisiune asupra legatului făcut Academiei de N. R. Danielescu.
14. Raportul traducerilor cărților bisericesci. (Decis. 13 Iunie 1897).
15. Determinarea subiectului propus de Secțiunea istorică pentru premiul Adamachi, de 5.000 lei, din 1902 (Art. 2. Reg. Adam).
16. Determinarea subiectului propus de Secțiunea științifică pentru premiul Adamachi, de 5000 lei, din 1903 (Art. 2. Reg. Adam).
17. Determinarea subiectului propus de Secțiunea literară pentru premiul Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, din 1902.
18. Determinarea subiectului despre economia națională pentru premiul G. San-Marin, de 2,000 lei, din 1902.

19. Determinarea subiectului pentru premiul Neuschotz, de 2000 lei, din 1903.

20. Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor pe 1897—8.

21. Raportul Comisiunii asupra publicațiilor prezentate la premiile Năsturel-Herescu de 4000 lei, Lazăr de 5000 lei și Adamachi de 5000 lei, pentru 1898.

22. Raportul Comisiunii asupra manuscriselor prezentate la premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei. Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812 etc.

23. Raportul Comisiunii asupra manuscriselor prezentate la premiul Princesa Alina Știrbei, de 8.500 lei: Cartea de lectură pentru școlile secundare.

24. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea compturilor pe 1897—8 și formarea bugetului pe 1899—1900.

25. Alegerea Comisiunii pentru examinarea publicațiilor, cari se vor prezenta la premiile anuale din 1899: Năsturel-Herescu de 4.000 lei. Eliade-Rădulescu de 5.000 lei și Adamachi de 5.000 lei.

26. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiul Adamachi de 5.000 lei, din 1898, despre subiectul: Biserica creștină ortodoxă din România etc.

27. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiul Alexandru Bodescu, de 1.500 lei, din 1899: Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea-Albă.

28. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiul Neuschotz, de 2.000 lei, din 1899: Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875.

29. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezenta la premiul Lazăr, de 5.000 lei, din 1899: Studiul hidrografic complet al unui râu etc.

30. Alegerea de 4 membri ai Academiei în locurile vacante: 2 în Secțiunea literară, 1 în Secțiunea istorică, 1 în Secțiunea științifică.

31. Alegeri de membri onorari și corespondenți.

32. Formarea bugetului pentru anul 1898—9.

33. Alegerea Secretarului general pe 7 ani (1898—1905). (Art. 16 Statute.)

34. Alegerea președinților și vicepreședinților secțiunilor pentru 1898—9. (Art. 15 Statute.)

35. Alegerea Delegațiunii pentru 1898—1899. (Art. 15 Statute.)

36. Raportul Secretariului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1898.

D I V E R S E.

* *Prea Sântia Sa* Domnul Episcop al Aradului Ioan Meșianu a călătorit la Budapesta spre a participa la ședintele reprezentanței fundațiunii fericițului Emanuil Gozdu.

* *Proiectul de lege* pentru întregirea dotațiunii preoțesci a început a-se pertracta alaltăieri în comisiunea dietei. Cu această ocaziune domnul ministru regiu ungar de culte și instrucțiune publică a dechiarat, că voiesce a face la acel proiect mai multe modificări, pre cari în curând le va preda comisiunii.

* *Incident regretabil.* Lunea trecută în 2/14 Martie a. c. în presera jubileului de 50 de ani al aniversării zilei de 15 Martie 1848 pre la orele 9 sera o ceată de ômeni necunoscuți din oraș apropiindu-se de alumneul și seminariul diecesan și aruncând cu pietrii au spart ferestrele dela aceste institute. S'au luat însă imediat dispozițiunile necesare pentru urmărirea făptuitorilor, precum și ca ast-feliu de incidente regretabile să nu se mai repetescă.

* *Inmormântarea deputatului italian Cavalotti*, care în urma duelului său cu diaristul Macola a rămas pe teren, a avut loc cu o rară pompă Marți în 8 l. c. Inmormântarea a fost una din cele mai grandioase manifestațiuni populare ale Romei. Preste 20.000 de persoane au urmat carului funebral. Tôte prăvăliile au fost închise. La vr'o 700 de cununi au fost depuse pe sicriul popularului deputat. Cortegiul a fost atât de lung, încât a trebuit să trecă 1¹/₄ de oră, până când ultimii petrecători s'au putut pune în mișcare. — În camera italiană a înaintat grupa deputaților socialiști în urma acestui incident regretabil, un proiect de lege contra duelului.

* *Catastrofe pe mare.* Din Fiume se anunță, că în Italia au băntuit zilele trecute mari vifore. O mulțime de năi au avut nenorociri pe mare. Multe vieți omenesci s au stins și averi mari s'au pierdut în furia valurilor. Intre Catania și Messina s'a cufundat naia „Autoinetta“. Căpitanul Sersa și matelotul Paragalli s'au pus-tiit împreună cu naia.

* *Fômete în Croația.* Recolta slabă din anul trecut a provocat și în Croația stări triste. Poporațiunea e amenințată cu cea mai cumplită miserie. Din Agram se anunță, că fômetea ia proporțiuni mari în tôte părțile țerii. Mulți țerani economi își demolază casele și vënd lemnele edificiilor, pentru bucate și bani, ca să infrunte fômea. S'a constatat oficios un cas de môrte prin fôme.

* *Metal nou.* Foile americane aduc scirea, că Edison a descoperit un metal nou, carele amestecat cu ferul dau ferului turnat aceeași tărie, carea o-are ferul bătut.

* *Zerograf* este numele unei invențiuni sensaționale, făcută în timpul din urmă de un inginer englez. Este o întregire a telefonului astfeliu, că în loc de a vorbi în depărtare cu telefonul, precum vorbim astăzi, punem în scris ce avem de comunicat cu alții, și cu ajutoriul acestui aparat cele comunicate se transmit și în cea mai mare departare, și la stațiunea, pentru carea sunt destinate apar scrise. Specialisti, cari au esaminat zerograf, spun, că lucrăză cu multă esactitate și mult mai ușor decât firul telegrafic.

* *Mulțămîta publică.* Cu ocaziunea arangerii petrecerei în favorul bisericeii și a școlilor gr. or. rom.

dela S.-Ilie din Fabricul Timișorei a suprasolvit următorii domni:

Ius. Sa Dl. Dr. Ales. Mocsony, Dr. Emil B beș adv. în B.-Pesta, Dr. Traian Puticiu protop., Emanuil Ungurean adv. câte 5 fl. Paul Rotariu dirig. la Timișiana, Stefan Todorescu câte 4 fl. I. Teodoroviciu, Dimitrie Negrean din Beiuș, T. Oancea din B.-Lazur, T. Bugariu preot milit., Ilie Popist capitan, Ioan Muncila, T. Vaida câte 2 fl. Dr. Enea Nicola, Dr. Grecu, Dr. Ales. Borșia, Ilie Olariu, Ales. Mihuția, Nicolau Gerdan, Georgie Ioanoviciu câte 1 fl. 50 cr. Eutimiu Blaga din Tulcea, Ioan Istin Mehala, Dr. Aurel Cosma, I. Csermac, T. Dogariu, Papp, Hazari, Boldy, Elena Popa, Toma Olariu, G. Regep, Savu Adamescu câte 1 fl. Cornea, Ecaterina Iovin, Buzariu, G. Seculiciu, P. Brasiovan, G. Teleu, Silvia Bufon, G. Ardelean, Constantin Istvanescu, Stancovicu, Bunczmann câte 50 cr.

Venitul brut 187 fl. Spese 70 fl. 37 cr. deci rezultă un venit curat de 116 fl. 63 cr.

Aducând acésta în publicitate, primescă toți cari au contribuit, profunda mulțămîtă, în numele comit. paroch. Teodor Vaida, preot. pres. com. paroch.

* *Muscele ca răspânditoare de morburi.*

În India graséză de mai mult timp ciurma. Din incidentul acesta medicii au făcut experimente, ca să se convingă, dacă și animalele sunt espuse a se inficia de microbii acestei pestilențe, și s'a constatat, că și unele animale, și în mare măsură, muscele se inficiéză, și inficiate răspândesc apoi morbul și între oameni; ér din acésta se conchide, că muscele se inficiéză și de microbii altor morburi, pre cari apoi le răspândesc și între oameni, dacă nu suntem cu destulă grije.

* *Telectroscop* este numele unui aparat inventat de un polon. Cu acest aparat se pot fotografa obiecte din mare depărtare, precum și scrisori și tipărituri. Inventatorul Scepanim fiind intervivat de un redactor dela „Neue Freie Presse“, a dechiarat, că experimentele făcute până acum au fost deplin succese. Dênsul are tótă încrederea în aparatul său, și îl-póte assigura, că cu ajutoriul acestuia jurnalele, cari apar în Viena, pot să-apară în același timp fotografate și în Berlin. Aparatul acesta reproduce și colorile.

* *Proces hashtu.* Înaintea tribunalului din New-York se va pertracta în curênd un proces, până acum unic în felul său. Procesul acesta, l'a intentat o domnișóră contra unui medic, carele anunțase, că scie să facă față ori carei femei frumósă și ténéră. Ascultând de anunț acusatória s'a supus curei medicale, carele i-a tăiat crețele de pre față, și o-a torturat în tot modul, dar rezultatul la tóte a fost, că terminându-se cura, domnișóra s'a veduț în oglindă mai bêtănă și mai diformă, decât mai nainte. De necaz a intentat medicului proces, în care cere o despăgubire de 200,000 de coróne pentru torturile suferite înzadar, și pentru că s'a veduț desilusionată.

* *Societate de însurăței.* În St. Louis s'a înființat o societate de însurăței. Membrii acestei socie-

tăți ieau asupra-le obligămêntul pre cuvênt de onóre, că cel mult în timp de doi ani dela intrarea lor în acésta societate să-se căsătorescă. Membrii plătesc societății și unele tace, și au apoi avantagiul, că atunci, când se căsătoresc societatea suportă spesele ospêțului și chieltuiele pentru darurile obicinuite ca mirii să-le facă mireșelor.

„*Moda ilustrată*“ se numesc cel mai nou diar de modă, care apare în Bucuresci în fie-care Sâmbătă. Acest diar, fórt variat și bine redigiat, conține afară de o mulțime de ilustrațiuni, cari represintă cele mai noué mode atât la pâlării, jachete, bluse, diferite rochi pentru tótă etatea precum și lucrări de mână, chiar și tipare de mărime naturală, ce se adaug grătuit la fie-care număr. Afară pe acésta *Moda Ilustrată* mai conține și o parte diaristică-literară, în care se ofere abonentei, pe lângă articuli beletristici, și tratate instructive-practice. Acest diar se póte abona la Redacția din Pasagiul Maca Bucuresci și constă pentru Român ia 10 lei, ér pentru străinătate 13 lei la an.

* *Averi în colb.* Averile colosale, ce le conține pravul (colbul) de pe stradele marelui oraș London, le caracteriséză un raport nu de mult publicat. Conform acestui raport au aflat măturătorii stradelor măturând în un restimp de 12 luni până la finea lui Septemvre 1896 suma de circa: 101,905 mărci în aur, argint și aramă; 2688 mărci în șecuri (cheks); 38,900 mărci în bancnote; ca 100,000 mărci în acții de tren: 68 orare pentru dame; 6 orare pentru bărbați; 212 inele; 134 broșe; 618 brățare; 6 cununi de dinți; ca 18,000 fotografii și 98 lornete. Pe lângă acésta a mai vëndut administrația orașană din London hârtia veche, ce s'a strins din măturăturile stradelor ca de 12,800 mărci, pele veche ca de 950 mărci, sticlă ca de 1.845, érá rufe ce de 3.340.

* *Ispita* (Povestire populară de Leon Tolstoi.) De mult trăiaa nu departe de Ierusalim doi frați; pe cel mai mare îl chemă Tânase, pe cel mai mic Ionică.

Locuința lor era pe un deal lângă oraș și se hrăneau cu ce le dedeau ómenii.

Đilele și le petreceau dênșii cu munca dóră nu pentru ei; lucrau pentru cei săraci, pe la ómenii cari gemeau sub greutatea muncii, pe la bolnavi, orfani și văduve și plecau fără să primescă simbrie.

Și așa petreceau frații tótă sêptâmêna despărțiți unul de altul și se întêlneau numai Sâmbătă séra acasă. Duminica tótă điuă o petreceau împreună, se rugau Domnului și mai vorbeau. Și ingerul lui Dumneđeu se coborà la dênșii și-i bine cuvênta. Lunea diminêța ér se despărțeau și fie-care apuca în altă parte. Așa trăiră frații ani mulți și în fie-care sêptâmână venea ingerul și-i blagoslovia.

Intr'o Luni, pe când se duceau la lucru pe căi deosebite, îi păru réu lui Tânase să se despartă de fratele-iubit, de aceia se opri și se uită îndărăt cu mare dor. Și Ionică se opri, își puse o mână drept corórc la ochi să vadă mai bine și privi cu luare aminte într'un loc; pe urmă se apropiă de locul acela, dar, par'că l-ar fi fu-

gărit o fiară sălbatică, așa o rupse d'odată la fugă sărind peste deluri. Tănase se minună mult de treba asta și se duse la locul acela pentru a afla de ce se speriasse așa fratele său. Cum se apropie, vede că lucește și scinteie ceva la soare; și cum ajunse zări în iarbă, par'că ar fi fost tarnată cu o măsură, o grămadă mare de aur.

De ce s'o fi speriat și de ce a fugit fratele său? gândi Tănase, în aur nu o nici un păcat. Păcatul e în om. Cu aurul se poate face rău, dar se poate face și bine, câte veduve și câți orfani nu se pot hrăni, câți golani nu se pot îmbrăca și câtor nevoiași și bolnavi nu li se poate veni în ajutor cu acest aur! Nu e vorbă, și acum dora slujim pe oameni, dar slujba noastră e neînsemnată, ca după puterile noastre slabe; dar cu aurul acesta am putea sluji pe oameni, mai cu folos.

Tănase voia să le spuie toate aceste lui frate său, dar Ionică nu se mai zărea de fel.

Și Tănase își scoase mantaua, puse atita aur în tr'insa cât putea duce, ridică sarcina înșpinare și o duse în oraș; întră într'o cârciumă, dădu aurul stăpânului și se întorse să aducă ce mai rămăsese.

După ce adunase totul la un loc, cumpără de pe la oameni locuri goale în oraș, cumpără piatră și lemne, tocmi lucrători și zidi trei case mari; una pentru văduve și orfani, una pentru cei ologi și nevolnici, un adăpost pentru călători străini și cerșitori. Și găsi trei bătrâni evlavioși unuia îi incredință privegherea peste azilul dinții; celui de al doilea peste azilul de nevolnici; celui de al treilea; peste adăpostul străinilor. Ii mai rămăsese trei mii de bucăți de aur și dădu câte o mie fie-cărnia dintre cei trei bătrâni, ca să ajute pe cei în nevoie.

Cele trei case se umplură curând cu oameni nevolnici, bătrâni și săraci, ei laudau pe Tănase pentru toate câte le făcuse. Si așa era de mare bucuria, în cât simția dorința de a nu mai părăsi orașul. Fiind-că iubea însă pe frate-său, își luă rămas bun.

Nu păstrase pentru sine nici o bucățică de aur, tot cu hainele vechi cu care venise, o porni înainte.

Cum se apropie de delul unde era locuința lor, îi trecu prin minte: „frate-mieu nu a făcut bine, când și-a întors fața dela aur și-a șters-o d'afuga, n'am făcut eu mai bine?”

Tochmai când se gândia astfel, vădu d'odată stând în drum ingerul, care îi blagoslovia în tot-d'auna pe el și pe frate-său, căutând aspru la el. Tănase se opri înleminț și întrebă:

— Pentru-ce stăpâne te aiți încrunțat la mine?
Și ingerul cuvântă:

— Fugi în lături d'aici, nu ești vrednic să trăiesci în un loc cu fratele tău. Un singur pas al lui face mai mult decât toate cele ce ai făcut tu cu aurul.

Tănase spuse câtor săraci și călători străini le dăduse hrană, de câți orfani îngrijise...

Ingerul nici nu voia să asculte și-i dișe:

— Același diavol, care a pus aurul în drum ca să te ispitescă, tot el te-a învățat și vorbele aceste.

Pe Tănase îl muștră cugetul și înțelese că faptele sale nu le săvârșise spre lauda Domnului și plânse amar și se căi.

Atunci ingerul se dădu în lături și lăsă slobod drumul pe care stătea așteptând Ionică, fratele său.

De atunci Tănase nu se mai lăsa a fi ispitit de dracul, care vărsase aurul, în drum și recunoscu că nu cu aurul, ci numai cu munca se poate sluji lui Dumnezeu.

Și de atunci frații trăiră împreună ca mai înainte, muncind pentru alții.

Concurs.

Pentru îndeplinirea capelaniei temporale pe lângă deficientul paroch Virgil Gruescu din **Selciva** — protopresbiteratul Lipovei — pe baza înaltului decis al Ven. Consistoriu din Arad Nr. 1108/1898. prin această se escrie concurs în termen de **30 de zile** dela prima publicare în foia oficială „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu această capelanie sunt, jumătate din toate beneficiile parochiale, cari sunt: una sesiune de pământ parte arătoriu, parte fâneați în pășune; birul preotesc dela 139 Nr de case, câte o măsură de cucuruz în bômbe; și stola usuată, cari toate laolaltă dau un venit anual de circa 400 fl. v. a. După încetarea din viață a actualului paroch, alesul capelan va urma ca paroch.

Dela recurenți se recere, calificațiune pentru parochii de cl. III. — er recursese lor ajustate conform dispozițiilor legali și adresate comitetului parochial din Selciva, să le trâmăță până la terminul susindicat, subsemnatului protopop Voicu Hamsea în Lipova (Lippa), având a-să presenta cu observarea §-lui 28 din Regulament, în vre-o Duminecă ori sârbătore în sfânta biserică din Selciva, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Selciva, la 5/17 Februarie 1898.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopop.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei de clasa III-a **Săucani** — protopresbiteratul Beiușului — devenită vacantă prin abdicarea parochului Georgiu Seracu, conform concluderului Ven. Consistoriu oradan de sub Nr. 1513/1897 B. se escrie concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foia oficială „Biserica și Școala.”

Beneficiile sunt următoarele: 1) Din casa cu trei chilii și grădină parochială un venit de 50 fl.; 2) din pământul vechiu parochial 12 holde un venit de 150 fl.; 3) din pământul cumpărat cu casa parochială, și scris pe parochie 12 holde cu un venit de 150 fl.; 4) din 20 zile de plug un venit de 20 fl.; 5) din 80 zile cu mâna un venit de 16 fl.; 6) din îngropăciuni un venit de 40 fl.; 7) din cununii un venit de 10 fl.; 8) din masluri, feștăni, liturghii și alte rogăciuni 12 fl. — Suma 448 fl.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt avisați, că recursesele provădute cu toate documintele preserise, adresate comitetului parochial din Săucani până la 22 Mart. a. c. a-le trimite protopresbiterului subscris în Robogány.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 18/30 Ianuarie 1898.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiterul Beiușului.

—□—